

Ukininkas

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

Prekė laikraščio:

Prusose ir i Austrija 3 auks.
i Amerika ir i kitas svetimas
žemes 5 auks.
i Rusija (kuvertuose) 5 rubl.

Prekė apgausinimų:

Už eilutę smulkaus
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 fenigų.

IŠEINA DU SYKIU PER MĖNESĮ SU MĖNESINIU PRIEDU.

Ant naujų metų.

Pradėdami naują metų gyvenimo, atsigrižkime da syki i senąjį, žvilgterėkime, kuom atsižymėjo įsiai mūsų gyvenime? Lietuvos žemdirbių gyvenime atsižymėjo jis javų neužderėjimu. Tas neužderėjimas draugia su žema javų preke pusėtinai skaudus mūsų ukininkams.

Bet kurkas žymesnis pereitas metas abelname Lietuvių gyvenime. Pačioje pradžioje, užėjus ant Maskolijas sosto dabartiniam carui Mikalojui, vyriausybė pradėjo leisti per rubežių lietuviškas knygas, kuriose nieko nebuvo rašyta prieš vyriausybę. Darė tai nežinodama koku keliu eis naujas caras. Daugelis Lietuvių ėmė labai daug tikėtis nuo naujo caro, ėmė jį girti tikėdamiesi, kad jis sugrąžis teip neteisiai atimta mums spaudą. Du apšviesti vyrai advokas L. ir daktaras Š. padavė i Peterburgą prašymą pavelyti jiems išduoti Vilniuje lietuvišką laikraštį lotyniškoms litaromis, vardu „Artojas“. Pabaigoje žiemos teipo-gi su didelėmis viltimis išvažiavo pas carą deputacija Ukininkų Suvalkų gubernijos. Išsivežė jie ir prašymą apie daleidiną mums spaudos, kuri ketino paduoti pačiam carui, ir nekurie tikėjosi, kad caras išklausys mūsų prašymo. Bet neteip išėjo. Prašymas dėlei tulų priežasčių nebuvo carui paduotas. Laikė deputacijos buvimo Peterburge caras pasakė maskolių pasiuntiniams, kad veltui tikisi palengvinimų, kad jis tvirtai eis pedomis savo tėvo, kad darys teip, kaip tėvas jo darė. Žodžiu, naujas caras aiškiai pasakė, kad ir jis, kaip jo tėvas, nepaisys vargo ir ašarų pavaldinių savo, kad pavelys savo tarnams kankinti juos teip, kaip jo tėvas kankino. Žinoma, didžiausia dalis tų kančių ir prispaudimų turėjo pulti ant svetimtaučių Maskolijai priklausančių. Nevisi mūsų deputatai gerai suprato žodžius Caro; keli prakilnesniejie nuliudė sugryžo namon, laukdami naujų persekiojimų nuo vyriausybės dėl Lietuvių. Kiti vėl mažai išmanan-

tiejie linksmi sugryžo namon ir didžiudamiesi pasakojo kaimynams, kad jiems teko laimė pabučiuoti ranką Carienės, nors to visiškai nebuvo.

Tuom ir pasibaigė mūsų geros viltys ir karšti laukimai geresnių laikų.

Po tų žodžių caro, tarnai jo ministeriai, žinodami jau i kurią pusę krypta jų ponas, tuojaus uždraudė leisti per rubežių lietuviškas knygas ir paliepė policijantams vėl gaudyti ir bausti tuos, kurie skaito slapta pargabentus iš užrubežės lietuviškus laikraščius. Tokiu budu vėl uždėjo ant mūsų savo barbarišką ranką.

I kelis mėnesius po to atėjo atsakymas p. L. ir S., kad nepavelino išduoti Maskolijoje lietuvišką laikraštį. To negana. Daugelis tikėjosi, kad naujas caras nepaliks be pabaudimo Vilniaus general-gubernatorių Orževskį ir jo draugą Kauno gubernatorių Kligenbergį už jų nežmonišką pasielgimą Kražiuose, už bereikalingą praliejimą kraujo nekaltų žmonių. Bet ne! Naujas caras netik ką nepabaudė anuos barbarus, bet ant velykų bet da po „medalė“ aniems davė, parodydamas tuomi, kad nieko neturi prieš tai, ką jie mus Lietuvius kaukino.

Bet ir to da negana! Niekad da maskolių žandarai nebuvo teip įsiutę gaudyti lietuviškas knygas ir laikraščius, niekad da nebuvo Lietuvoje tiek daug kratų, kaip perėjusį metų. Pirmučiausiai užpuolė ir padarė kratą paėmė studenta V. Kauno gubernijoje ir daktarą K. Suvalkų gubernijoje. Potam jau paskido po jų draugus ir aplinkinius, darydami kratas ir įieskodami lietuviškų raštų. Tikėjosi mat prakilnesnius paimse, o kitus nugasdinse ir nieks jau neskaitys daugiaus lietuviškų laikraščių, kuriuose aprašo teip nemiela jiems teisybė. Tikėjosi, kad Lietuviai vėl nulenks galvas, vėl bus paklusnus, vėl gyvens tamsybėje, o maskolių vyriausybė turės iš jų paklusnius vergus ir galės daryti su jais ką tik įmano. Bet neteip atsitiko, kaip jie tikėjosi!

Pabėgioję po kaimus ir miestelius kelis mėnesius persitikrino, kad nieko mums padaryti negali, kad mynios maskoliškų žandarų neištengs atgrasinti mus nuo šviesos ir teisybės, kurią semiamė iš lietuviškų raštų. Persitikrinę tame įpabaigą metų liovėsi begioję po kaimus; paleido ant galo ir tuos, kuriuos buvo kalėjiman uždarę ir tokiu būdu metas vėl tykiaį pasibaigė.

Peržiūrėję tokiu būdu viską kas svarbiausio atsitiko perėjusį metų, užduokime dabar sau klausymą: kokią pamokiningą galime mes išnešti iš tos peržvalgos? Atsakymas aiškus. Pirmiausia parodo jis mums, kad nėra ko mums tikėtis nuo maskolių vyriausybės, kad gerumu iš savo valios ji nieko gero nepadarys Lietuviams; kad tie, kurie laukia mylistų nuo vyriausybės, niekad anų nesulauks. Pereitas metas gerai parodė mums tą tiesą. Persimainė valdytojai; o mūsų kančios netik nesusimąžino, bet da pasididino; maskolių vyriausybė netik nesiliovė mus skriaudus, bet dar su didesniu iniršimu ant mus užpuolė. Bet ar priveikė jie mus, ar per perėjusį metų pasisekė jiems nors kiek mus į tamsybę pastumti, ar nors truputį paklusnius vergus iš mus padarė? Ne! Per perėjusį metų skaitlius „Ukininko“ skaitytojų apšėiai pasididino; lietuviškų knygųčių daugiaus kaip kitais metais pakriko po Lietuvą. Daugelis, kurie pirm to bijojo maskoliškų žandarų šymet persitikrino, kad jie nors ir labiausiai įsiutusiai begiotu nieko neištengs mums padaryti, kad iš jų įsiutimo mes galime tik juoktis ir atsargiai elgdamiesi galime be baimės lietuviškas knygas ir laikraščius skaityti. Pereitas metas parodė, kad jeigu syki žmonės suprato reikalingumą šviesos, jeigu pradėjo kilti tarpu jų laisvės geismas, tad nė sustatyti parubežėse kareivei, nė minios žandarų ir policijantų, nė žveriškiausi persekiojimai neištengs juos sulaikyti; pakol nepasieks to ko jieško. Matydami tai skaitytojai nenusiminkime, jai šitame mete maskoliai išmislys mums naujas žabangas, eikime drąsiai, pats mokinkimes ir kitus raginkime prie mokslo, nors ir galingiausi priešai neišveiks mus, nės mes kovojame už teisybę ir Dievas su mumis.

B.

Daina Lietuvio gyvenančio Maskolijoje.

- 1) Oi tu sakal, sakaleli!
Svieta vandravoji....
Oi tu sakal, paukštuzeli!
Tu toli lakioji....
- 2) Nulek per plačius laukelius,
Už augštų kalnelių,
Kur pilni keliai, kekeliai
Kryžių koplytelių.

- 3) Ten rasi terp ežerelių
Terp žalių girelių
Surukintas prastas grincias
Musų varydienelių.
- 4) Ten gyven mūsų teveliai
Senos motineles
Ten gyven mūsų broleliai
Meilios sesutėlės.
- 5) Pirmaisiais savo žodeliais
Pasveikink tevelius;
Pasveikink brolius seseles
Visus susiedelius.
- 6) Ir jiems visiems su ašaroms
Mielas sakaleli!
Apsakyk mūsų nelaimės,
Norint tu paukšteli!
- 7) Sakyk, sakyk, kaip mums liudna
Švėturme gyventi
Kaip mums ilgu, kaip mums liudna —
Pats savęs nebenti.
- 8) Oi laimingi jus broleliai
Ir jus sesyteles!
Kad gyvenat ant rankelių
Tikros motinėles.
- 9) Ana junui kožną vieną
Glaudžia prie širdelės
Ir tam sunui, palaidunui
Negaili rankelės.
- 10) Apiprausia, apmazgoja
Ašaroms linksmybės
Aukso žiedą dovanoja
Ant ženkle vienybės.
- 11) Oi Lietuva! tu mieliausia
Mūsų motinėle!
Norint gyvenam toliausia
Pas tavę širdelė.
- 12) Ar mes gulam, ar mes keliam
Vis mislys pas tavę;
Neduok pražut našlaitėliams,
Priglausk mus pas savę!
- 13) Pas tavę linksmi paukšteliai
Mums gražiaus pagieda
Ir sukraun tavo kvietkeliai
Daug gražesnį žiedą.
- 14) Pas tavę kvep ir vejelis,
Saulelė skaistesnė,
Gal but ant tavo rankelių
Ir smertis lengvesnė.
- 15) Oi Dievuliau! našlaitėliams
Laimę neblaimėti!
Mums tik biedniems vargdienėliams
Per dienas kentėti!
- 16) Mums paskirta, pažadėta
Tulšis dėl gerimo
Ir lyg grebui nešt uždeta
Paučius ištremimo!

Vainūkis.

Baisus vaisiai godo.

Vilniaus gubernijoje Lidos pavieta gyveno ukininkus vardų Laukinis. Tas žmogus netik pats buvo menkos doros, bet da ir sunų savo Motiejų vedė iš kelio. liepdamas jam vogti medžius iš girios, dobilus, šieną ir tt. Kada sunus ėmė priešintis tėvui ir nenorėjo pildinti jo nedorus įsakymus, tuomet tėvas mušė sunų ir ant galo išvijo jį iš namų. Atsisveikinęs su savo motina ir jauna sesere Marjona, Motiejus išėjo į Vilnių, tikėdamas ten gauti kokią tarnystę ar šiaip darbą.

Buvo tai 1887 m., kada kaimo ir miesto gyventojus buvo apėmęs karštis keliauti į Braziliją ir kitas Amerikos šalis. Po Lietuvą tuomet bastėsi atkeliavę iš Prusų visoki agentai, kurie kalbino kaimo žmones, darbininkus, apleisti savo tėvynę ir keliauti į Braziliją, kur galėse daug aukso susipilti. Agentai beapgaudinėdami tokių būdų žmones pats gaudavo užmokėsi už kiekvieną suvadžiotą žmogų arba šeimyną.

Paklausė tu ikalbėjimų ir Motiejus, Laukinio sunus ir iškeliavo drauge su viena šeimyna į platų svieta, turėdamas pinigų vos tik ant kelionės. Bet Nev-Jorke rado jis savo tau-tiečius, per kuriuos jam pasisekė gauti darbą. Iš pradžių jam reikėjo nešioti iš garlaivių ant kranto prokinius ir kitokias sunkenybes, vėliaus pasitaikė jam vieta vežėjo, o da vėliaus jis gavo vietą už žiurėtojaus arklių vieno turtingo pono.

Pas tą poną pradėjo Motiejui sekti. Budamas teisingu ir atlikdamas savo darbą prigulinčiai, jis igijo pono meilę. Ponas jam padidino algą ir duodavo jam dovanas už parduotus arklius. Turėdamas laisvo laiko išmoko jis skaityt, rašyt ir skaitliuot, įsitaisė gražų drabužių ir išrodė kaip koks ponaitis.

Teip begyvenant perėjo septyni metai. Bet nežiurint ant ištekliaus ir pasisekimo jam buvo neramu svetimoj šalyj ir jis troško pasimatyti su savaisiais. Da pergyvenęs vienus metus ir surinkęs išviso apie tukstantį rublių, jis pasiryžo grynai rašyt ir skaitliuot, įsitaisė gražų drabužių ir išrodė kaip koks ponaitis.

Po dviejų nedėlių kelionės atvyko ant stacijos Landvaravo. Ten išlipo iš vagono paėmė savo skrynute ir sėdė į ratus, vieną ukininko, kuris gyveno netoli Motiejaus teviškės. Bevažiudamas patyrė nuo to ukininko, kad jo tėvai da gyvi, kad tėvas da teip jau yra šykštus ir godus, kaip ir pirma teip bešnekučiuodamas Motiejus pasisakė, kuom esąs ir ką ketina parvažiuos daryt. Privažiavęs prie savo kaimo Motiejus išlipo iš ratų ir paėmęs

savo skrynute po pažaste, pasuko į tą šalį, kur gyveno jo tėvai.

Namieje rado tėvus išvažiuavusius į prekybos (jomarką), ir namieje buvo likus tik jauna mergina, jo sesuo. Marjona jo nepažino, o jis prieš ją slėpėsi ir nuduodamas pakeleivingą prašė priimti į nakvynę. Motiejus paprašė valgyt ir po vakarienei padavė seserei 15 rubl. sakydamas: „štai tau už vakariene, o dabar parodyk man, kur pernaktoti.“ Gavus tokią nepaprastą dovaną, sesuo labai nusistebėjo, tuo paklojo patalą kamaroje ir nuvedė ponaitį ten gult. Motiejus nuvargęs nuo kelionės greit užmigo, bemislandamas apie savo seserį, tėvus, ir savo bustinę. —

Vėlu jau buvo, kada sugryžo tėvai iš miesto. Duktė tuo papasakojo apie pakeleivingą ponaitį, kuris jai už vakariene teikėsi duoti 15 rublių. „Turbut tai turtingas ponas“ — sumurmėjo senis sau po nosia, ir akys jo žibėjo, kaip žarijos.

Neužilgo sumigo visi, tik nemiegojo viens senis Laukinis. Jis pamaži atsikėlė, paėmė iš kampo kirvį ir selindamas įėjo į kambarį, kur miegojo nuvargęs sunus.

Neužilgo sunus gulėjo su perskelta galva. Tokiu tai būdų užbaigė savo amžių Motiejus, kuris su tokiu išligimu sugryžo į tėvų namus.

Iškraustęs kišenių ir paėmęs pinigų ir visokius brangius daigtus, žmogžudis ištraukė lavoną per langą, nunešė į kluoną ir šiaudus. Sugryžęs nušluostė kruviną kirvį, nukišo jį į užpečkį ir atsigulė į lovą, nuduodamas miegantį.

Kada prašvito, Marijona neradus svečio paklausė tėvo, ar jis jo nematė. „Išėjo“, atsakė tėvas iš nenorų ir nusikreipė iš šalį. Prieš piet susirinko kaimynai atlaukyti Motiejų, nėsa buvo išgirdę apie jo sugryžimą iš Amerikos. Kaimynai norėjo jį pasveikinti ir tikėjosi išgirsti daug gražių ir naudingų naujienų.

— Na, kur jus Motiejus, kur sunus? pradėjo klausinėti kaimynai, atsigręždami į senį, kuris jiems nenorėdamas atidarė duris.

— Kas jums atėjo į galvą koks sunus?! suriko ne savų balsų Laukinis, prijausdamas baisią žmogžudystę.

— Na, tas iš Amerikos, ką vakar pas jus atvažiuo; aš pats jį parvežiau nuo stacijos, pasakė vienas iš ukininkų.

Baisus verksmas senio pertraukė kalbą. Nubėgo kaip papaikęs į kluoną, o paskui jį nubėgo kaimynai, nusuprasdami gerai, kas atsitiko. Neužilgo ištraukė Laukinis iš po šiaudų sukrūvintą sunaus lavoną, puolė ant kelių ir paėmęs į rankas suskaldintą sunaus galvą, pradėjo rėkti ne savų balsų.

Tai aš, tai aš užmušiau savo sunų! Paimkit manę, apkalkiti geležinius pančius, aš nevertas, kad manę žemė nešiotu!

Duota buvo žinia vaitui ir baisiusis žmogūdis buvo surakintas geležiniais pančiais ir nugabentas į kalėjimą, kur jis susilaukė da didesnių vargų ir kankynių už savo piktus darbus.

Viktorija.

Iš gadspadorystės.

(Iš vokiško.)

Apie versių auginimą. Geras prižiūrėjimas versių yra teip jau svarbus daigtas, kaip ir pasirūpinimas geros veislės ir porinimas tėvų. Norint gera veislė yra šaltinių gerų versių, bet be prižiūrėjimo ir geri versiai nyksta ir ne suauga prigulinčiai.

Daugiausiai auga versiai pirmą metų. Geras maitinimas tame laike yra būtina reikalingas, jeigu ukininkas nori turėti sveiką, gerai suaugusį gyvulį. Jeigu kas bus nepadaryta pirmą metų, tai paskui bus jau per vėlu. Bet vieno maisto versiu neūtenka; reikia jam da kasdien pasibėgiot sujudint ir pamankštint savo kūną, nes nuo vartojimo kuno dalių geriau auga tos dalys ir visas kunas igauna stiprumą. Šokinėjimas yra tai jo prigimtas reikalavimas. Jeigu jis ne gauna pasibėgiot ir buna prižiūstas tvarte kokiame tamsiame kampe, tuomet kvėpavimas jo yra trukdomas tvankių ir jau iškvėptu oru ir kraujus ne buna prigulinčiai oro gaivinamas; o tai ne mažai kenkia jaunam da ne suaugusiam gyvuliui.

Paskirtas auginimui versis turi gauti karvės pieną bent 5 nedėlias, nės tik tam laikui praėjus versis be kenksmo gali but nutrauktas nuo motinas kruties. Jeigu po nutraukimui versis sukūsta nuskursta ir plaukai persimaino tai aiškus ženklas ankstybo nutraukimo. Po nutraukimui reikia versiu duoti švelnų šieną, supiaustytą ir klynėmis apibarstyta. Pradžioje kokias 7 dienas reikia duoti versiu žysti po syki ant dienos, vėliaus reikia versį laikyti nuošaliai, kad jis ne galētu motinos matyti. Kad papratinti versį gert vandenį, reikia pradžioje apibaltinti vandenį pienu.

Svarbu yra duoti versiams vienoki pašarą; permainingas pašaro kenkia gyvuliui. Sveikata gyvulio reikalauja teip-gi šilto tvarto, čystų pakraikų ir prižiūrėjimo gyvulio odos (skuros). Odą reikia kasdien šukuoti su geležiniu še pečių, o kad ne, tai bent nutrinti odą su šiaudų gniužte.

Pirmas metas auga versiai daugiausiai, dėlto pradžioj labai yra reikalingas geras šėrymas ir geras prižiūrėjimas versių. Pradžioj antrų metų versiai gali gauti tą patį pašarą, ką ir kiti gyvuliai. Persimainant žiemos pašarui ant

vasaros pašaro reikia daboti, kad versiams ne užkenktu ta atmaina, dėlto kokias 2 nedėlias pirma prie žiemos pašaro reikia primaišyti žalio pašaro. Rudenij reikia daryt adverniškai — pratyty prie sauso pašaro.

Išpildant šitas patarmes galima į kelis metus užsiauginti gražius, sveikus ir gerus gyvulius tik reikia atminti vieną dalyką: laikyti tik tiek gyvulių kiek galima gerai išmaitinti. O kad turėti užtektinai pašaro reikia geriaus prižiūrėti savo pievas ir sunaudot gerai dirvas ant pašarų. Bet to ne gali turėti nė gerų gyvulių, nė geros veislės.

Apie prižiūrėjimą pievų pavasaryje. Jau artinasi laikas, kada ukininkams reikės eit į lauka su savo gyvuliais. Vienu iš svarbesniųjų užsiemimu ukininkų turi but geras išakėjimas pievų ir jų ikrėtimas. Jeigu kur pievos apsemtos vandeniu, tai reikia jos pirma išdžiovint, nuleidus vandenį. Akėjimas pats turi but gerai atliktas. Menkas perakėjimas arba nieko ne gelbti arba labai mažai beakėjant išsiplėsia samanotos ir kitos netikusios žolės, o likusios žolių šaknys gauna šviesos ir oro; per ka žolė ima daug geriau augti. Nieko nekenkia, jeigu kokia šaknelė išsiplėsia, užtai likusios žolės atsigriebia dviguba. Vargei bo yra geresnis pragumas atgriebti pievas ir prašalinti netikusias žoles, kaip geras išakėjimas.

Jeigu pievose auga daug samonų, tai gali numanyt pievos žemė yra liesa ir reikalauja ikrėtimo, imežimo, pirma imdavo tam tikslui kompostą, bet paskutiniame laike patemyta, kad da geriau yra apibarstyt liesas pievas su fosfato miltais ir su Kainit'u. Mes velijame imti pirmutinio 4—6 centnerius, o antro 2—3 centnerius ant vieno margo pievos.

Be to da yra svarbu išėti į išakėtas pievas žoliu sėklas, nesa tankiai pievose atitinki daug blogų žolių. Ukininkui turi rūpēt išnaikinti blogas žoles, o į jų vietą įveisti geras. Sėti reikia tas žoles pavasaryj į išakėtas pievas ir apiebarstyt da jas žemėmis. Sėjimą reikia atkartoti kas pasarį. Į kelis metus pievos visai gerai pasitaiso ir užmoka ukininkui gausiai už jo darbą.

Apie dirvos ikrėtimą. Kur dirva yra kas mets sėjuma ir jos brandumas sumenkės, reikia vartot visokius mėšlus ir tam tikras druskas. Iš druskų kviečiams geriausiai tinka salietra (iš Čili) po pusę ($\frac{1}{2}$) arba trečdalį ($\frac{1}{3}$) centnerio ant vieno margo. Gerai yra užbarstyti tą druską ant kviečių ir pavasaryj. Geriausiai tinka tą druską barstyt ant miežių dirvos, nesa miežiai išliežia iš dirvos daug salietrinių druskų. Tokiuose atsitikimuose būtina reikia barstyt

salietrą bent dusyk. Jeigu galima spėti, kad miežiams pritruko fosforinės rugšties, tai tuomet prie salietros reikia atsiminti ir apie išlaistymą tos rugšties.

Koki runkeliai yra geriausi? Runkeliams dirva turi but gerai rudenį įmėžta. Viršutinė dirvos pluta turi but užtektinai stora. Geriausiai runkeliai auga žemose dirvose.

Žemonės, geronė dirvonės geriausiai tinka geltoni ir raudoni *didieji runkeliai*. Jų raumens yra druti, balti ir užturi daug cukraus. Dėlto yra labai sugadus pienininkystėje. Jų vaisius daugiau, kaip per pusę yra išlindę iš žemės ir turi tik vieną ploną šaknį, per ką juos gali lengvai ištraukti iš žemės. Viens runkelis gali svert kartais 20 svarų.

Ant akmeningų, liesų dirvų gerai auga geltoni ir raudoni rundiniai runkeliai t. v. *Oberndorfiniai*. Dirva tiems runkeliams gali but pataisyta su salietra. Raumens tų runkelių yra labai druti ir sotus. Šitie runkeliai teipgi išauga augštyne iš žemės. Prie minėtų runkelių liesose dirvose gali but pasėta da kita sėkla runkelių t. v. *Dobitos*, kurie neišlenda teip iš žemės ir dėlto ne teip greit išsiraūja, ne teip greit pusta ir vysta. Sveria šitos sėklos runkelis apie 16 svarų.

Nesveika sėkla. Tankiai prie sėklų buna prilipę mažutėliai grybeliai, kurių negali užmatyti akia (pok. kulės). Norėdami juos išnaikinti, reikia sėklą mirkyt blauštyno vandenį (kupfervitriol).

Avizoms ir miežiams nuvalyt tinka vanduo su iš pusės procento blaukštyno (ant 100 svarų vandens pusė svaro blaukštyno). Tame vandenyje reikia mirkyt sėklą 12 adynų. Potam reikia sėklą aplietį su kalkių pienu. Ant 250 svarų sėklos reikia paimti apie 140 stuopų vandens su 14 svaru negesintų kalkių. Kalkių pienas turi deginti sėklą tik 5 minutes ir reikia per tą laiką maišyt sėklą. Paskui reikia sėklą išdžiovinti ir neužilgo nešti sėt maišuose, kurie per 16 adynų yra mirkę blaukštyno vandenį.

Žasis auginti yra gerai ten, kur yra daug vandens balų, dūrpinyčių, upelių ir tt. Ant vieno žasino reikia laikyt daug žasų. Geriausiai yra vieną žasiną laikyt ant 3 žasų. Žasis su žasiukais ne reikia leist toli nuo namų. Kada žasiukai gauna plunksnas, tuomet galima juos išleist ir toliaus nuo namų, bet reikia neužmiršti juos palesinti. *Sl.*

Iš Lietuvos.

Pilviškiai. Senapilės pavieto. Pilviškių lietuviškai krautuvei gerai sekasi. Per pereinusių 1895 metus apyvartoje buvo maž daug

1350 rublių, kurie davė per metą 774 r. pelno, t. y. surišum 57% (procentus). Žinoma nevisi tie pinigai suėjo į kišenių draugininkų. Nusamdymas namų, algos tarnaujantiems krautuveje ir šėip visoki reikalai per metą kaštavo 644 r., tokiu būdu atėmus nuo 774 r. pelno 644 r. išėjusius ant reikalų apturesime gryo pelno per perejusį metą 130 rublių tai tie pinigai įdėti į krautuve davė gera duoną visiems joje tarnaujantiems ir da 10% (procentų) gryo pelno.

Iš Vilkaviškio pavieto. (Suvalkų gub.)

Mūsų ukininkai vis labyn ir labyn pradeda suprasti savo reikalus. Da tik keliolika metų kaip mus kaimiečiai buvo begalo paklusnus ir bijojo maskoliškos vyriausybės. Šiandien jau supranti ką nori su jais padaryti maskoliai mūsų kaimiečiai vis drąsiau ir drąsiau pradeda reikalauti nuo skriaudikų pagerinimo dėl savęs. Pirmučiausia tai išsireiškia reikalavime lietuviškos spaudos. Štai pradžioje šių metų du valščiai Vilkaviškio pavieto nutarė per susirinkimą ir surašė protokolą, kad jiems reikalinga lietuviška spauda lotyniškėmis litaromis. Teip Pažerių valščius, kada per sueigą buvo pakeltas klausymas padidinti mokslynęją privertė raštą surašyti tokį nusprendimą, kad valščius tada sutiką padidinti mokslynęją, kada vyriausybė pavels lietuvišką spaudą lotyniškėmis litaromis.

Karklinių valščiuje tas pats klausymas pakilo teip-pat dėl mokslynęjos. Karklinių valščius vienu balsu nutarė, pašyti vyriausybės, kad jį mokykloje nors 2 adynas per nedelę mokintu lietuviškos kalbos ir tai iš knygų rašytų lotyniškėmis litaromis ir tą savo nusprendimą nusiuntė viršininkui pavieto. Viršininkas žinoma rupinasi tą dalyką kaip nors užtrinti. Tuom tarpu pradėjo tyrinėjimą, jieskoti kaltininkus to judėjimo. Žinoma tie nutarimai teip ir liks gulėti jo stalčiuje. Bet tolyn mūsų žmonės pamatis, kad reikia drąsiau su jais elgtis ims garsiaus reikalausti, nesustos ant viršininko, bet sius savo nusprendimus gubernatoriui arba ir ministeriui tokiu būdą ir Peterburgo mūsų kankintojai pajus, kad mus žmones jau ne tie paklusnus vergai, su kuriais galima ką nori daryti, bet suprantanti savo reikalus žmones ir reikalaujantie tiesų dėl savęs.

Iš Kauno gub. Girdėti kad Kauno gubernatorius Klingenbergis renka parašus nuo žmonių apie tai, kad mums Lietuviams visai nereikalingi raštai lotyniškėmis litaromis, kad mums labai geras ir maskoliškos litaros. Žinoma surinkęs tokius parašus jis nusių aukštesnei valdžiai kaipo ženklą savo darbo, kad jis pripratino Lietuvius prie maskoliškų raštų teip, kad jau jie ne nenori lietuviškų raštų lotyniškėmis litaromis. Žinoma parašų

jis galės daug surinkti; tarpų mūsų Žmonių yra da daug tamsių, ypačiai pasiskubins išpildyti norus Klengenbergo visoki staršinos, šimtininkai, desetininkai kurie paprastai visame kame klauso vyriausybės. Bet tokių bus tik mažumą daugis-mas-gi išmintingesnieji supras visą biaurenybę pasielgimo Klengenbergo. Geistina butų, kad Kauno gubernijos valščiai padarytų tokius nusprendimus apie reikalingumą lietuviškos spaudos, kokius daro valščiai Šuvalkų gub. ir nusiustų juos netik Klengenbergui bet ir ministeriui, tada mūsų pravoslavijos apaštalas Klengenbergis su savo parašais bijotu pasirodyti, nės aiškiai dabar matome jo neteisybę.

Iš Rygos. Jau metai dabar sukako, kaip pas mus prasidėjo kratos. Kad ne viena, tai kitą lietuvių išpurto, kartais bent kelis ant sykio. Tokios baisios kratos nesenei atsitiko; iškratė keleta lietuvių, kleboniją ir vieną policistą. Bet rodos, kad nieko nepešė. Kada pas policistą buvo krata, jo namie nebuvo, o durys gyvenimo buvo užrakintos. Atsisukę žandarai, negalėdami kitaip įeiti, išlaužė duris ir tokiu budu dasigavo į gyvenimą, bet ir trioboje, radę užrakintą šėpą ir komodą, sudraskė užraktą ir išvertė viską lygi paskutinei lupatai.

Tame laike parėjo namon ir pats policistas, pasergėjęs, kad jo gyvenime žiburys, mislyjo, kad tai bus vagis, bet priėjęs arčiaus prie durų; suplika kalvija ir su iškeltu angštyn revolveriu, patėmijo, kad caro razbainikai darbuojasi jo gyvenime; suprato tuomet kas per priežastis tokio aplaukimo teip vėlybame laike, nės buvo jau 11 adyno vakaro. Bet, kaip tiktai ikėlė koją triobon, tuojaus apnika jį kaip padukę šumes, žandarai, tikėdamiesi atrasti prie jo paties ką norint, bet veltu nieko neatrado. Tokiu budu nešinos laukan, kaip musę kandę.

Pas kitą-gi lietuvių buvo tokia pasiutusi krata, kad net škaplierius, nukabinę nuo kaklo sudraskė, tikėdamiesi rasti kokius norint juose raštus. — Sodiečiai yra daug laimingesniais už mus miestiškius, nės jiems daug lengviaus paslėpti lietuviškus raštus. — Oi sunkios, sunkios dienos mums lietuviams!

Lietuvių draugystė šėp-teip gyvuoja materialiskai, bet dvasiskai labai silpnaistovi. Kad iš dabartinės draugystės vadovų prasišalintų tris vyrai, tai ir lietuviška dvasia su jais išnyktu, nės kiti toki išgamos, kad jiems vis tiek ar gudiška ar lenkiška kalba būtų draugystėje.

Kalinys dabartės yra laisvas. Kitiems jau yra apreikšta, kad lietuvių dalykas yra išsiūstas iš Rygos į Peterburgo tiesos triobą (sudebnojo palada). Prie draugystės jau nuo senai taisos, kuorogiedorių, bet ar išeis kas iš to sunku, yra išpėti.

K.

Iš svetimų šalių.

Turkija. Kaip Maskolijoje gyvena ne vieni tik maskoliai, bet da ir daug kitokių tautų, teip ir Turkija susideda iš daugelio visokių tautų, turkai tik kaip maskoliai Maskolijoje ant visų viešpatauja. Kaip Maskolijoje maskolių caras teip Turkijoje turkų Sultonas laiko valdžia tik savo rankose ir be pasigailėjimo kankina savo gyventojus, o ypačiai svetimtaučius. Šiandien apart turkų Turkijai priklauso Armėnai, Arabai, Drusai gyvenantie Azijoje, dalis Bulgarų gyvenančių provincijoje Makedonija vadinamoje ir dalis Grekų gyvenančių ant salos Kreta vadinamos. Seniaus turkams prigulėjo visi bulgarai ir greikai prigulėjo da ir serbai, bet tie pakilus tarpų jų apšvietimui sukilo prieš turkus ir atsiliuosavo nuo jų; teip kad šiandien Serbija, Bulgarija ir Grekija yra tai laisvos karalystės, grekų ir bulgarų tik dalis liko po turkų jungu.

Šiandien Armėnai, igiję apšvietimą ir nenorėdami buti vergais barbarų turkų, pakėlė maištą, stengdamiesi arba visai nuo jų stiliuosuoti arba bent išreikalauti didesnę laisvę. Tai-gi pradžioje šios žiemos Armėnai su ginklais rankose sukilo prieš savo kankintojus. Sultonas išsiuntė prieš juos kariūmenę. Įsiutę turkai elgiaisi nežmoniškai su Armėnais; dėlto vyriausybės kitų šalių Europos susitarusios pareikalavo nuo Sultono, kad jis duotų didesnę laisvę Armėnams, kaip štai: kad Armėnijoje valdininkai kaip žemesni teip ir augštesni būtų renkami teipo-gi ir iš Armėnų, o ne tik iš vienu turkų kaip šiandien; kad suduose galėtų rasti teisybę netik turkai bet ir armėnai, ko nėra dabartės, kada suduose sėdi vieni tik turkai. Sultonas nenorėjo išpradžių ju klausyti, bet kada viešpatystės išsiuntė marioms po Konstantinopolium (Turkijos sostopilę) po 2 garlaivius, pilnų kareivių, Sultonas išsigandęs neva sutiko, o tuom tarpų išpildyti to nemislina, tik rupinasi sumušti Armėnus ir vėl seną jungą jiems uždėti. Daro jis dėlto, kad jo pusę laiko maskolių vyriausybė. Maskolija, kuri neblogiaus už turkus skriaudžia priklausančias jai tautas, bijosi, kad tos tautos pamačiusios Armėnų paveikslą nesukiltu prieš Maskoliją, užtai užtaria Sultoną ir reikalauja, kad kitos valstijos negelbėtų Armėnų maištininkų, bet pavelytų turkams juos už maištą pabausti arba kitaip sakant išpiausti. Už toki užtarimą Sultonas atsiuntė maskolių Carui laišką su padėkavojimais ir dovanomis už pagelbą.

Tuom tarpų Armėnai be kitų pagelbos pats kariauja su turkų kariūmene; kas laimės, dar nežinoma. Dieve duok, kad Armėnai pergalėtų turkus ir atsiliuosuotų nuo jų, nežiurint ant pagelbos Maskolijos, ginančios viską, kas tik yra ant svieto neteisingo ir barbariško.

Anglija. Anglija neseniai labai susipyko su suvienytomis Valstijomis šiaurinės Amerikos. Mat valstijos Amerikos laikosi dabar šitokios tiesos: kaip mes nesikišame į Europos reikalus, tegul ir europiečiai nesikiša į mus amerikiečių reikalus. Priežastis susipykimo su Anglija buvo maža respublika Venecuela — pietineje Amerikoje.

Toji mažiukė respublika susipyko su Anglija už gabalelį žemės ir prašė pagalbos suvenytų Valstijų. Suvienytos valstijos užtarė ją ir pareikalavo nuo Anglijos, idant anoji pavestu išrišti pakilusį ginčą tam tyčia išrinktam sudžiai ir nurodė Bismarkį. Anglija iš pradžių nė klausyti nenorėjo ir grasino kare suvienytomis valstijoms. Mislino, kad Suvienytos valstijos išsigas ir apleis Venecuelą, o Anglija tada padarys su jai, ką norės.

Bet Suvienytos valstijos neišsigando Anglijos grąsinimo ir ėmė pačios prie karės su Anglija ruoštis. Anglija, matydama, kad juokų nėra pasidarė nuolaidesnė ir turbūt sutiks ginčą su Venecuela atiduoti išrišti tam tyčia parinktam sudžiai. Kaip bus paskutinai, dar tikrai pasakyti negalima.

Ispanija. Gyventojai didelės salos Kuba sukilo prieš Ispaniją, kuriai ta sala priguli. Ispanija nusiuntė savo kariumenę, bet Kubiečiai nepasiduoda. Laikas parodys ar Kubiečiai bus pergalėti ir vėl priklausys Ispanijai, ar pralaimės Ispanai ir Kuba taps nuo nieko neprigulinti.

Italija. Italija kovoja su Abesinija teip-pat už gabalą žemės. Abesinija yra Aprikoje, šalis labai kalnuota užtai italai nieko negali padaryti Abesinijai. Perėjusį mėnesį abesiniečiai išmušė kuomet visą italų kariumenę, bet italai vėl daugiaus nusiuntė. Ta karė Italijai begalo daug kaštuoja, o tuom tarpu Italijoje ir teip gyventojai begalo nuvargę. Mokestys teip didelės, kad žemdarbiai negali išgyventi. Pernai vargdieniai buvo pakėlė maištą prieš vyriausybę, reikalaudami sau sumažinimo mokesčių ir šėp visokių palengvinimų. Maištas tas nenusisekė, kariumenė pergalėjo maištininkus ir vyriausybė vėl senoviškai plėšia gyventojus. Dabar vėl karė su Abesinija reikalauja didelių išdavių, vėl ims mokestis ant žmonių krauti.

Prancuzija. Prancuzams jau pasisekė pergalėti sukilusius prieš juos gyventojus salos Madagaskar Aprikoje. Daug žmonių pražudo, daug ir pinigų kaštavo prancuzams tas pergalėjimas. Ir dabar da Prancuzijos vyriausybė prašo parlamento pavelyti paimti iš kasos kelis šimtus tukstančių įvedimui tvarkos ant salos Madagaskar. Mat Madagaskaro gyventojai nors atvirame mušyje prancuzų pergalėti, mažoms baudoms iš pasalų užpuolę Prancuzus muša.

Žinoma, prancuzai palengva galutinai juos sumuš.

N.

Keli žodžiai iš Rašto švento.

Apie Dievą „Dievas yra Dvasė: o tie, kurie jį meldžia, turi melsti Dvasėje ir tiesoje“, — teip sako apie Dievą Jezus Kristus (Jono IV, 24). Toji Dvasė tiesos yra draugia ir Dvasė meilės. „Kurs nemylė, nepažysta Dievo: nės Dievas yra meilė“ (I Gromata S. Jono IV, 8).

Meilė Dievo turi išsireikšti pildyme prisakymu Jo: o jeigu Dievas yra meilė ir teisybė, tai ir visi Jo prisakymai tame, idant stengtis prie meilės ir pažinimo teisybės. „Viespatį Dievą Tavo mylėsi iš visos širdies tavo, ir iš visos dums tavo“. Tas yra pirmas ir didžiausias prisakymas. O antras lygus yra tamui: Mylėsi artymą tavo, kaip pats savę. Ant tų dviejų prisakymų kaba visas Zokonas ir Pranašai“ (Matth. XXII, 37, 38, 39, 40).

Užtatai, kiekvienas krikščionis ne tik turi pildyt šituos du prisakymus apie meilę, bet ir kitus pranašavimus ir įstatymus jįsai turi suprasti ne kitaip, kaip tik prasmėn teisybės ir meilės, ir jokių budu nė žodis į žodį (litarą į litarą). „Nės litara nužavin, bet dvasė atgaivina“. (II gromata Korinth. III, 6).

Gromatnyčia.

p. Meškui. Ačiū už žinias. Laukiamas daugiau.

p. Šešupiečini. Tamistos korespondencijos iš Berlinkų, Sūnekų, Žiuriu — kaimuo Šuvalkų Gub. nebus talpinamos, nės aprašai Tamista atsitikimus nevertus aprašymo.

p. Br. iš Skard... Bereikalo Tamista imiesi prie gydymo ir siunti mums visokius netikusius budus gydyti žmonių ligas. Perplyšusi drabužių Tamista be abejonės duodi taisyti niekam kitam kaip siuvėjui, pagedusį kirvį neši pas kalvį, kuris ant to mokinesis. Gaila kad Tamista da lygšiolaik nesupratai, kad tą patį reikia daryti ir su sveikata. Sveikata teipo-gi gali taisyti ne pirmas pasipynas po koju mulkis, bet tik tas, kuris to mokinas t. y. gydytojas.

Gerbtini Skaitytojai

yra meilingai užprašomi prisiusti kaltybę už perėjoms metus kaip ir prenumeratą už einančius, preke laikraščių ta pati:

„Varpas“ uždengtose gromatose
(i Rusiją) 6 rubl.
Prusose iki parubežiui 4 markės
Amerikoje ir kitur . . . 5 „

„Ukininkas“ išcina du kartų per mėnesį su vienu mėnesiniu priedu uždengtose gromatose (i Rusiją) . 5 rubl.
Prusose iki parubežiui 3 markės
Amerikoje ir kitur . . . 5 „

Pinigus ir gromatas siunčiant reikia toki adresą užrašyti

Herrn Dr. Bruažis, Tilsit, (Ostpr.) Germany.

Apgarsinimai.

Pas M. Noveski, Tilžėje,

Goldschmiedestr. 8.

gaunama bei parupinamą visokias lietu. knygas bei visus lietuviškus laikraščius už pigiausių prekę ir greitai. Amerikoniški laikraščiai gaunami už šią prekę patiems atsiimant:

„Vienybė Liet.“ 4 rubl. arba 8 markės

„Lietuva“ . . . 4 „ „ 8 „

„Garsas“ . . . 4 „ „ 8 „

„Nauja Gdynė“ 4 „ „ 8 „

„Saulė“ . . . 4 „ „ 8 „

Su prisiuntimu į parubežį po 6 rubl. arba 12 markės.

Pinigai turi būti išviršaus užmokėti užprašant laikraščius. **Katalogą** prisiunčiu dovanai.

Adresą reikia taip parašyti:

M. Noveski, Tilsit, (Ostpr.) Germany.

„Vienybė Lietuvinkų.“

Organas **Susivienijimo Lietuvių Amerikoje** išeina jau vienuoliktą kartą kas nedėlia didelės knygos (4to) formoje nuo 16 puslapių.

Vienybėje L. talpinama yra yvairūs straipsniai iš viso svieto atsitikimų, o daugiausiai rašoma apie gyvenimą lietuvių visose šalose ir pačioje Lietuvoje.

Vienybėje L. talpinama yvairios apysakos iš lietuvių gyvenimo ir nusidavimai iš lietuvių gyvenimo.

Vienybė L. vartoja visiems suprantamą rašybą taip, kad kiekvienas aiškiai supranta viską, apie ką yra skaitęs.

Vienybė L. turi skaityti kiekvienas lietuvis ir žemaitis ir platinti ją tarp savo draugų bei genčių.

Vienybė L. galima yra kiekviename laike išsirašyti; prekė su parsisiuntimu iki Prūsų rubežiaus 6 rubliai ant metų. Pinigus už **Vienybę L.** reikia siųsti ant žitokio adreso:

Mr. Joseph Paukštis, Box 1018.

Plymouth, Luz Co. Pa. North America
arba pas

M. Noveski'o

Tilžėje = Tilsit Ostpreussen,

Goldschmiedestr. 8.,

nuo kurio, patiems atsiimant, **Vienybė L.** kaštuoja tik 4 rubliai ant metų. Taip pat pas jį galima gauti, visokių lietuviškų knygelių. Reikalaujant, katalogas prisiunčiamas dovanai.

Atsakas redaktorius Jurgis Lapinas, Tilžėje.

„Lietuva.“

„Lietuva“, nedėlinis laikraštis, išeina kas subatą ketvirtį metų mieste Chicago, Amerikoje, ir talpina savyje naujausias ir svarbiausias žmonėms darbininkams žinias.

„Lietuva“ daugiausiai rūpinasi apie labai savo brolių lietuvių, traukdama juos į vienybę per palitikiškus klubus (Amerikoje) ir ragindama prie darbo.

„Lietuva“ iškūrė Amerikoje „Lietuviškas kolonijas“, kur jau gerokas būrelis lietuvių apsipirko sau ukes ir gyvena laimingai. Dabar tenai kožnam lietuviui yra lengva pradėti ukę tarpų savųjų.

„Lietuva“ yra rašoma aiškioje ir visiems suprantamoje kalboje.

„Lietuva“ Amerikoje kaštuoja du daliaru, o iki Prūsų rubežiaus su parsisiuntimu kaštuoja 6 rubliai.

Norint išrašyti „Lietuvą“, ir pinigus už ją siunčiant, reikia padėti adresą tokį:

A. Olšewskis,

954 33rd. St., Chicago, Ill. North America.

„Lietuva“ galima gauti ir pas **M. Noveski Tilžėje**, už 4 rublius per metus.

Naujai išėjusios knygos.

Kanklės lietuviškos dainos keturiems balsams (vyriškiems) sutautytos parupino **Dr. V. Kudirka**, puslapių 24, prekė 30 kapeikų.

Trumpas aprašymas apie žemę,
arba **žemrašys (geografija)**, puslapių 64, prekė 10 kapeikų, gaunama pas

M. Noveski, Tilžėje,

Goldschmiedestr. 8.

Pinigus ir laiškus į **Ukininko (ir Varpo)** redakciją siunčiant, reikia šitoksai adresas padėti:

Herrn Dr. Bruazis, Tilsit (Ostpreussen).

Turiny.

Ant naujų metų. **B.** — Daina Lietuvio gyvenančio Maskolijoje. **Vainužis.** — Baisus vaisiai godo. **Viktorija.** — Iš gadpadarystės- **SI** — Iš Lietuvos: **Pilviskiai** Senapilės pav. — Iš **Vilkaviškio** pav. (Suvalkų gub.) — Iš **Kauno** gub. — Iš **Rygos. K.** — Iš svetimų šalių. — Keli žodžiai iš **Rasto švento.** — **Gromatnyčia.** — Gerbtini **Skaitytojai.** — **Apgarsinimai.** — Naujai išėjusios knygos.

Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje.